

Symposium Autisme door Steven Degrieck OlmenEs 13 sept 2018

Steven Degrieck is verbonden aan het AUTISME CENTRAAL Expertisecentrum in België.

Tijdens het symposium waren folders en boeken aanwezig, kijk in plaats daarvan op de site: www.autismecentraal.com.

Wat is autistisch denken, dat is het hoofdonderwerp van deze middag. Wat wij ervaren als probleemgedrag van autisten is vaak de uitdrukking van: het is te moeilijk voor mij.

Autistisch gedrag houdt in dat de sociale wereld moeilijk te begrijpen is, dat er communicatie-problemen zijn en dat er weinig soepelheid is.

Als wij deze foto zien, dan weten we meteen dat het over een auto gaat- dit doen we de hele dag door, zonder dat we erbij nadenken. Voor mensen met autisme is dat moeilijk, ze zien stukjes uit het geheel, soms hangen autisten het geheel op aan een onderdeel, ze zien het hele plaatje niet, de autist pakt maar een deel van de informatie.

Voor autisten zijn dingen vast, de context verandert niet mee. Als iemand een baard krijgt, is dat een ander persoon geworden.

Als je deze foto onder ogen krijgt, denkt het merendeel van de mensen: Oh, dat is de omgekeerde Mona Lisa.

Maar als de foto wordt omgedraaid, blijkt dat niet zo te zijn. (iPad's en zo

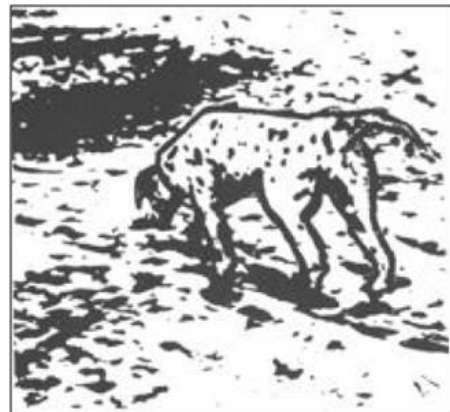
corrigeren automatisch zodat beide foto's omgedraaid zijn ! Ik weet niet hoe ik dat moet veranderen, draai de iPad maar om).

Wij kijken naar het geheel maar onze manier van kijken is niet per definitie beter, wij maken ook fouten.

Deze afbeelding is voor de meeste mensen moeilijker, de betekenis is niet meteen duidelijk, het kost meer tijd. Dit hebben autisten voortdurend : ze moeten van een zoekplaatje iets maken terwijl ze geen idee hebben

wat ze moeten zien. De omliggende hond is meteen duidelijk.

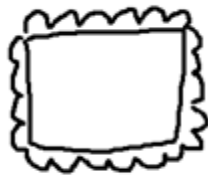
Autisten houden in het algemeen vast aan hun eigen mening omdat de wereld anders te moeilijk wordt , bij alle nieuwe prikkels zien ze een beeld zoals het plaatje van de hond. Altijd maar nieuwe dingen is vermoeiend.

Hulp voor autisten :

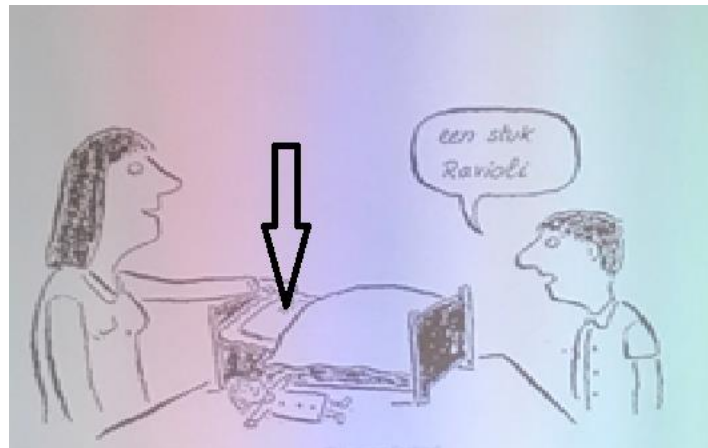
- niet door dezelfde info te herhalen , of door harder te praten (dat doen mensen ook vaak), op een andere manier zeggen helpt niet vaak
- wel door concrete communicatie (niet 'straks' maar 'over 5 minuten' want 'straks' kan ook 'over een paar weken' betekenen)

-wel door zichtbare ondersteuning. Als je een lijntje rond de hond trekt, is het duidelijk: kijk eens, dáár hebben we het over. Foto's –picto's- voorwerpen helpen.

wat is dit?

ravioli!

Hierboven staan twee plaatjes: de autist blijft de ravioli zien, hij ziet niet dat het geen ravioli maar een kussen is. De betekenis wordt voor ons duidelijk door het geheel. Voor de autist heeft een voorwerp één betekenis, het geheel doet er niet toe.

Daarna opnieuw een testje voor het publiek: hoeveel x de letter F in een tekst. Ook na herhaling blijven de uitkomsten verschillen in de zaal. Het is een voorbeeld om aan te geven dat 'je best doen' het resultaat niet altijd kan verbeteren, voor ons niet en voor autisten niet. Autisten doen meestal echt wel hun best maar het lukt soms gewoon niet, 24 uur per dag leven met autisme is vermoeiend. Soms is het gedrag moeilijk maar het is hun schuld niet.

Vervolgens een tekst waarin 2x HET staat. Wij lezen daarover heen, autisten niet, voor hen doet de context er niet toe en zij zien het wel.

Probleemgedrag kan ontstaan doordat ze regeltjes hebben geleerd waar zij zich aan houden. Regels worden absoluut toegepast (niet naakt bij vreemde

- ◆ Waar zit je aan tafel?
- ◆ Hoeveel melk schenk je in een kopje koffie?
- ◆ Wat betekent het als iemand "neen" zegt?
- ◆ Hoe groet je iemand?
- ◆ Wie mag je naakt zien?
- ◆ Mag je iemands haar aanraken?

Het hangt er van af...

mensen: de dokter is een vreemd mens en daarom willen ze zich absoluut niet uitkleden). We richten ons op het aanleren van vaardigheden bij de autist, niet op wannéér je het

toepast want dat is bijna niet uit te leggen (aanleren: als je iemand ontmoet, hand geven en goedendag zeggen - wandelen met de autist: iedereen krijgt een hand en hoort goedendag).

De visuele ondersteuning kan en moet verschillen. Picto's-foto's-voorwerpen zijn zinvol als ze aangepast zijn aan de persoon: 4 bewoners kunnen 4 verschillende manieren nodig hebben voor de communicatie.

Voorbeeld: een autist gaat morgen zwemmen. Begeleider gaat de avond van tevoren 'n foto maken en gebruikt die om te verduidelijken wat de bedoeling is. Autist blij, naar zwembad. Woedeaanval bij zwembad. Foto laat leeg zwembad zien maar nu zijn er mensen in het zwembad !

- Waar ik mogelijk mee zit.....
- Wat gaat er gebeuren
  - Wat wordt er van mij verwacht
  - Hoe lang gaat het duren
  - Wat komt er daarna
  - Hoe moet ik mij gedragen
  - Hoe los ik een probleem op
  - Waarom moet dit gebeuren
  - Hoe moet ik met anderen omgaan
  - Doe ik het goed
  - .....

Dit zijn vragen die niet altijd bewust zijn bij autisten maar bij hen spreekt niets voor zichzelf. 'Waarom' is een moeilijk vraag; als het 'waarom' niet duidelijk is, kun je met een beloning werken. Maar dat kan niet altijd- de schuld daarvan ligt niet bij de autist, het is gewoon te moeilijk voor hem.

In alle praktijksituaties overschatten wij hun taalbegrip: het gaat te vlug, is al gauw abstract, er zijn vaak kleine nuances en natuurlijk de achtergrond waartegen iets een bepaalde betekenis krijgt. En als het moeilijk is, heb je meer tijd nodig. Er blijft maar een gedeelte van het besprokene hangen, het laatste deel van de informatie bijvoorbeeld. Je moet alert blijven op wat wél en wat níét begrepen wordt.

De belangrijkste vraag is: Wat kunnen ze ermee?

Teveel informatie zorgt voor de herhaling van de vraag: bij ons gebeurt dat als de ober 30 gerechten opnoemt i.p.v. een geschreven menu te geven! De ober moet een menukaart geven en wij moeten de informatie ook op de een of andere manier visueel maken. Visueel maken is altijd goed, dan kun je erover nadenken.

Je helpt door te verhelderen, maak het zo gemakkelijk mogelijk.

-bedenk wat de moeilijke momenten zijn, kunnen we niet duidelijker zijn

-een voorwerp kan helpen bij de communicatie, 'als je dat voorwerp ziet, gebeurt er dat'. Maar de ene beker kun je niet zomaar door de andere beker vervangen, de ene beker is de andere niet. Er is geen soepelheid.

-volgorde is moeilijk. Vaak zien ze de volgorde niet. Wij weten dat het boven begint en dan naar beneden gaat (of van links naar rechts), voor hen is dat een zoekplaatje. Voorbeeld: wanneer ga ik naar papa en mama? Begeleider maakt tekening met 6 bedden en foto van papa en mama. Zij zien alleen de foto van papa en mama en praten alleen over papa en mama. Het is dan beter om bijv. 6 bedden te tekenen en iedere dag een bed weg te halen.

-Beperk je tot het belangrijkste

-Ze bedoelen de dingen letterlijk en ze begrijpen de dingen letterlijk

-Middel en doel in de gaten houden !!!

Middel : picto-foto-voorwerp

Doel: verhoogde zelfstandigheid, meer flexibiliteit, meer basisrust

-Kijk waar de winst zit en doe dat. Kijk welke vorm van visuele ondersteuning (picto-foto-voorwerp) bij deze persoon past en kies die.

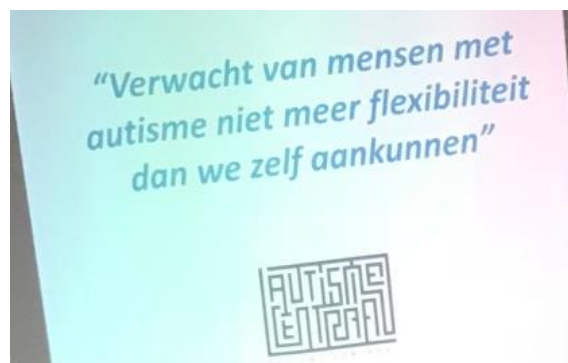
Autisten willen over het algemeen wel meewerken maar ze hebben het moeilijk. Als er niets verandert, herkennen ze het. Ze willen niet vervelend doen maar als er iets verandert, zijn ze reddeloos verloren want ze weten niet wat het nieuwe betekent (plaatjes met vlekken!!). Hoe meer stress, hoe meer vasthouden aan hetzelfde.

Bij diep gehandicapten moet je je afvragen of flexibiliteit altijd nodig of mogelijk is.

Routines kunnen nuttig zijn: stressvermindering, herkenbaarheid, rustbrenger.

Wij maken ook niet iedere ochtend een ander ontbijt. Positieve routines zijn routines die aanvaardbaar zijn + altijd mogelijk. Als het niet aanvaardbaar is of niet altijd kan, dan moet het geen routine worden.

Bedenk eens: je komt in een groep met 6 andere mensen die je niet uitgekozen hebt en begeleiders die wisselen en die je ook niet uitgekozen hebt en daar zit je dan en je moet het ermee doen.

Na de voordracht

Na de voordracht deelde Anke van Helden vragen uit die in tweetallen besproken werden. Daarna een bespreking in 4 grotere groepen en vervolgens kwamen we weer in de grote zaal samen en hier werden de uitkomsten van deze 4 groepen op papier gezet. Een samenvatting hiervan wordt gemaakt.

Ik heb een aantal punten uit deze samenkomsten genoteerd:

- knop omzetten, inleving in autist, we werden in de rol van autist gezet
- controleren of het begrepen is
- met 9 mensen in huis met begeleiders die je zelf niet hebt uitgezocht-eyeopener
- als je het begrijpt is het makkelijker om om te gaan met herhaling
- de autist vraagt niet voor niets
- niets is vanzelfsprekend voor de autist
- inkijk gekregen in hoe ze moeten leven, hoe vermoeiend het is als je de wereld zo ziet, als je de samenhang mist. Iedere keer opnieuw.
- voor OlmenEs : er is een gat tussen de kennis en de praktijk, tussen de realiteit en de vaardigheid van medewerkers. Hoe meer kennis hoe weerbaarder. Na kennis komt vaardigheid.
- Veel voorbeelden, het is zo concreet gemaakt
- Herkennen van probleemgedrag : Wat is de oorzaak.? Wat had ik anders kunnen doen? Dat moet in incidentverslag staan.
- Je kunt geen algemene aanpak aanraden-individualiteit !!!
- Samenwerking in driehoek is belangrijk , moet weer onder de aandacht gebracht word
- scholing is blijvend nodig (herhaling blijft nodig), daarbij is ook aandacht nodig voor autisme en medicatie, autisme en lichamelijke klachten, autisme en straling, autisme en stroom, autisme en darmen
- het blijft een voortdurende zoektocht naar communicatie
- flexibiliteit is nodig
- je moet de autist in jezelf naar voren halen, een autistische bril opzetten
- medewerkers: 1 lijn blijven trekken, dat is erg moeilijk
- de autisten doen ook erg hun best, als je je bewust bent van de gaten die ze ervaren, dan is er minder snel irritatie
- context missen, daardoor niet begrijpen dat is belangrijk voor het begrip
- je mag het individu niet vergeten, hoe is deze mens in zijn autisme
- als je coherentie naar antroposofie vertaalt, krijg je... (helaas, dat weet ik niet meer maar ik hoop het nog ergens tegen te komen)
- niet alle communicatiemiddelen zijn goed voor iedereen .